

Centrale examens

Het nakijken van de centrale examens is altijd weer een heel spannende klus. In dit artikel geef ik antwoord op vragen die vaak aan het College voor Toetsen en Examens gesteld worden.

DE WERELD VERANDERT SNEL

Kort voor het ter perse gaan van deze editie van NVOX werd duidelijk dat de centrale eindexamens niet door zullen gaan. Het is te laat om dit artikel te vervangen door een ander. We hopen dat u er toch uw voordeel mee kunt doen.

Bij een centraal examen hoort ook een correctievoorschrift. Het correctievoorschrift bestaat uit algemene en vakspecifieke regels en voor elke vraag een beoordelingsmodel, soms uitgebreid met een aanvulling op het correctievoorschrift. Met dit correctievoorschrift willen we u zoveel mogelijk houvast bieden bij de correctie. Desondanks zult u zich regelmatig afvragen of u een punt wel of niet kunt toekennen. Dit is onvermijdelijk omdat een leerling zelden of nooit precies opschrijft wat in het correctievoorschrift staat. Het blijft dan ook aan u, de corrector en vakdeskundige, om elk gegeven antwoord te wegen met het correctievoorschrift in de hand.

Goed antwoord goed gerekend

Algemene regel 3.1: indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend.

Dat een goed antwoord goed gerekend moet worden lijkt vanzelfsprekend, maar dat blijkt

het niet altijd te zijn. Als een leerling een vakinhoudelijk juist antwoord geeft op een vraag dan moeten alle punten toegekend worden, conform algemene regel 3.1. Maar wat nu als een leerling een antwoord geeft dat niet (letterlijk) in het correctievoorschrift staat? Als een leerling een antwoord anders formuleert dan in het correctievoorschrift, maakt u de afweging of dit slechts een alternatieve formulering betreft of dat mogelijk toch essentiële antwoordelementen zijn weggelaten. Als dat laatste het geval is, kunnen uiteraard niet alle punten toegekend worden. Als een leerling een ander antwoord geeft dan in het beoordelingsmodel of een heel andere oplosmethode kiest, kan het zijn dat dit antwoord toch goed is maar niet voorzien in het correctievoorschrift. In zo'n geval moet u zich altijd afvragen of de leerling ook echt een volledig antwoord geeft op de vraag. Als dat het geval is, kent u scorepunten toe conform algemene regel 3.3. Deze regel geldt alleen bij open vragen, dus niet bij meerkeuzevragen of voorgestructureerde vragen.

Algemene regel 3.3: indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel.

Antwoord met goed en fout deel

Soms geeft een leerling een antwoord dat aan alle vereisten van het correctievoorschrift voldoet, maar ook informatie bevat die niet ter zake doet. In zo'n geval kan het volledige

aantal scorepunten worden toegekend. Er mogen echter geen scorepunten worden toegekend als verschillende elementen uit het antwoord in tegenspraak met elkaar zijn of als uit de overbodige informatie blijkt dat de leerling de vraag toch niet heeft begrepen. Kort samengevat kun je dit omschrijven als: "If you make me choose, you loose". Het hele antwoord moet dus worden betrokken bij de beoordeling!

Een leerling geeft uiteraard ook wel eens een antwoord dat niet helemaal goed is. Het beoordelingsmodel is zo opgebouwd dat punten toegekend kunnen worden voor de goede antwoordelementen. Voor welke antwoordelementen punten kunnen worden gegeven, hangt af van het toetsdoel van de vraag, en is weergegeven bij de bolletjes in het beoordelingsmodel. Om te bepalen hoeveel punten u kunt toekennen, legt u het gedeeltelijk juiste antwoord van de leerling naast het bolletjesmodel.

Soms maakt een leerling een fout in een aspect dat niet tot het toetsdoel van die vraag behoort. De leerling kan dan toch de maximale score voor die vraag verdienen, als alle antwoordelementen uit het beoordelingsmodel in het antwoord voorkomen en de fout niet in tegenspraak is met de goede antwoordelementen. Een voorbeeld is: als een leerling een antwoord in het verkeerde aantal significante cijfers geeft terwijl dat in die vraag niet aangerekend hoeft te worden. Het komt ook geregeld voor dat een leerling meerdere keren dezelfde fout maakt of dat een gemaakte fout doorwerkt in de rest van het antwoord. Binnen een vraag hoeft een fout maar één keer aangerekend te worden, zoals beschreven in algemene regel 5. Als een leerling dezelfde fout in verschillende vragen maakt, moet de fout steeds weer worden

JACQUELINE WOONING is clustermanager natuurwetenschappelijke vakken en normeringsdeskundige bij het College voor Toetsen en Examens.

aangerekend. Soms wordt echter een opmerking opgenomen in het correctievoorschrift dat een zelfde fout in of een vervolgfout op een eerdere vraag niet aangerekend hoeft te worden.

.....

Algemene regel 5: Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

.....

Elke meting onnauwkeurig

Het corrigeren van examens is geen harde wetenschap. Net als elke meting bevat ook de meting van de vaardigheid op het centraal examen een onnauwkeurigheid. Het is onmogelijk een correctievoorschrift volledig sluitend te krijgen. Vooral in gevallen waar een leerling een antwoord geeft dat 'bijna goed' is. Soms zit het dan zo dicht tegen 'helemaal goed' aan dat u de ene keer het punt zult geven en een andere keer juist niet. Deze interpretatieruimte is onvermijdelijk. Ik sprak eens met een groep docenten en vroeg hen op hoeveel punten nauwkeurig ze zeker waren van de toegekende totaalscore per kandidaat. Daar bleek een marge van zo'n 3 punten op te zitten. Dat is precies die interpretatieruimte. Samen met uw tweede corrector bepaalt u uiteindelijk hoeveel punten een leerling krijgt. U opereert als team om de leerling de totaalscore te geven die het best past bij zijn prestatie. Gelukkig hebben we meerdere metingen die het eindcijfer voor een vak bepalen, namelijk een reeks schoolexamens en het centraal examen. Daarnaast zijn er meerdere vakken die bepalen of een leerling gezakt is of geslaagd. Vanzelfsprekend streven wij examens en correctievoorschriften na die een zo groot mogelijke nauwkeurigheid opleveren!

Overleg met collega's

Soms is het lastig te bepalen hoe bepaalde antwoorden beoordeeld moeten worden. Het kan dan heel zinvol zijn om te overleggen met collega's. Samen kunt u dan verkennen in welke mate antwoorden van leerlingen

in lijn zijn met het correctievoorschrift. Dat overleg kunt u hebben met een collega op school, maar ook tijdens examenbesprekingen van de NVON of op een discussieforum. Het is belangrijk om u te realiseren dat opmerkingen of afspraken gemaakt tijdens examenbesprekingen of op fora het correctievoorschrift niet 'overrulen'.

Voor informatie over de correctie kunt u voor natuurkunde en scheikunde ook kijken in de syllabus. Daarin is een bijlage opgenomen met een toelichting op de vakspecifieke regels. Ook zijn er op Examenblad.nl diverse antwoorden op veelgestelde vragen te vinden via de betreffende examenpagina's.

Examenlijn

Tijdens een overleg met collega's kunt u erachter komen dat een examen of correctievoorschrift een fout bevat of dat een vraag buiten de syllabus valt. In dat geval neemt u contact op met het College voor Toetsen en Examens via de Examenlijn. Dit doet u middels het contactformulier op www.examenloket.nl of via de QR-code. Het is belangrijk dat u dit zo snel mogelijk doet. Een fout zetten

Eerste en tweede corrector zijn een team

wij bij voorkeur recht via een aanvulling op het correctievoorschrift. Als een fout echter te laat signaleerd wordt, kan dat niet meer en zullen we de vraag moeten neutraliseren (alle leerlingen krijgen alle punten voor de vraag) of moeten we via de N-term zorgen dat leerlingen niet de dupe worden van een fout.

De Examenlijn gaat niet in op vragen over de toepassing van het correctievoorschrift. Zie voor meer informatie www.examenblad.nl/examenlijn of de QR-code.

Voor vragen over de toepassing van het correctievoorschrift, de inhoud van de syllabus of andere vragen over de centrale examens kunt u buiten de examenperiode ook terecht bij de Examenlijn.

Mede dankzij de input van vele docenten kunnen we onze examens steeds blijven verbeteren! ●

BERICHT

Besmet

Op 4 april publiceerden wij ons cahier *Help ik ben besmet*. Vanuit de Stichting Biowetenschappen en Maatschappij is bij het online dossier over infectieziekten: *Help, ik ben besmet!* een PowerPointpresentatie ontwikkeld, waarmee leraren biologie hun leerlingen kunnen uitleggen wat virussen zijn en wat ze met ons doen. Verder krijgt de leerling antwoord op vragen als: hoe gaat een virus te werk? Hoe beschermen wij ons tegen virussen? Wat is de natuurlijke afweer? Zijn er geneesmiddelen voor corona? Voor meer informatie ziet de QR-codes.

Monique Verhey
Biowetenschappen en Maatschappij